

Frans Lutters

O incursiune în destinul Mișcării Școlii Waldorf

Traducere de Gabriela Maria DASCĂLU

UE UNIVERS
ENCICLOPEDIC
INITIATIVE

CUPRINS

PREFAȚĂ	7
INTRODUCERE. Mișcarea Școlii Waldorf văzută în lumina secolului al XIX-lea	9
Capitolul 2. PROBLEMA KARMEI ÎN MIȘCAREA ȘCOLII WALDORF	14
Capitolul 3. IMPORTANȚA IMPULSULUI EDUCAȚIONAL AL LUI CHARLEMAGNE	20
Capitolul 4. CAVALERUL ROLAND, PALADINUL FAVORIT AL LUI CHARLEMAGNE	27
Capitolul 5. EMIL MOLT ȘI HERMANN HESSE	33
Capitolul 6. ALCUIN, CONDUCĂTORUL ȘCOLII DA LA CURTEA LUI CHARLEMAGNE ȘI KARL STOCKMEYER	40
Capitolul 7. ȘCOALA DE LA CURTEA LUI CHARLEMAGNE	48
Capitolul 8. BERTA „PICIOARE DE GÂSCĂ” ȘI DANIEL VAN BEMMELEN	60
Capitolul 9. DESTINUL MIȘCĂRII ȘCOLII WALDORF	66
Capitolul 10. HERBERT HAHN ACȚIONÂND ÎN SPIRITUL LUI WALDO VON REICHENAU	73
Capitolul 11. WIDUKIND ȘI CHARLEMAGNE – „UNDE E WIDUKIND”?	82

Capitolul 12. ALEXANDER STRAKOSCH ȘI PAULINUS DIN AQUILEIA	90
Capitolul 13. POETUL NOTKER ȘI TEMELE DIN VIAȚA LUI ERNST UEHLI	98
Capitolul 14. PARSIFAL ȘI MISIUNEA MIȘCĂRII ȘCOLII WALDORF - 1	111
Capitolul 15. PARSIFAL ȘI MISIUNEA MIȘCĂRII ȘCOLII WALDORF - 2	116
Capitolul 16. PARSIFAL ȘI MISIUNEA MIȘCĂRII ȘCOLII WALDORF - 3	129
Capitolul 17. RUDOLF HAUSCHKA ȘI WALA	139
Capitolul 18. WALTER JOHANNES STEIN ȘI HUGO DE TOURS	150
Capitolul 19. ÎNVĂȚĂTURA LUI TREVREZENT	154
Capitolul 20. ÎNTÂLNIREA CU PARSIFAL A LUI EMIL ȘI A BERTEI MOLT	167
Capitolul 21. CINE ESTE TITUREL ISTORIC DIN POVEȘTEA GRAALULUI?	176
Capitolul 22. MOTIVUL CRUCII SOLARE A LUI FRITZ, CONTE DE BOTHMER, ȘI A LUI FURSA DIN PERONNE	181
Capitolul 23. REÎNNOIREA MISTERIILOR HIBERNIENE ÎN PEDAGOGIA ȘCOLII WALDORF	189
Capitolul 24. CAROLINE VON HEYDEBRAND ȘI RUDOLF STEINER. ÎNTRE EUROPA ȘI AMERICA	196
Capitolul 25. RUDOLF STEINER ȘI DESTINUL MIȘCĂRII ȘCOLII WALDORF	203
Capitolul 26. ANII VOȘTRI DE ȘCOALĂ - O CALE A LUI PARSIFAL SPRE MATURITATE	207
Capitolul 27. CUM ÎMI GĂSESC ADEVĂRATUL FRATE?	215
NOTE	226

INTRODUCERE

Mișcarea Școlii Waldorf
în lumina secolului al XIX-lea

În anul 1974 Daniel van Bemmelen, unul dintre fondatorii primei Școli Waldorf din Olanda, a ținut la Academia Pedagogică Liberă (Colegiul olandez pentru profesori Waldorf) o prelegere în care a atras atenția asupra legăturii existente între impulsul pedagogic care trăiește în școlile Waldorf și progresele făcute în epoca carolingiană. „Karma Școlii Waldorf olandeze este parte a karmei omenirii care a fundamentat prima Școală Waldorf din Stuttgart [Germania, în anul 1919]. Dacă dorim să aflăm originile acestei karma trebuie să ne reîntoarcem în secolele al VIII-lea și al IX-lea, în epoca lui Carol cel Mare care a trăit în anii 742 -814.”

El a arătat cum impulsul primit de Carol cel Mare de a fonda școli în regatul său a venit prin mama sa Berta sau Bertrada. Această femeie este *Berta cu picioare de gâscă* (*Berta cu picioare mari*), care continuă să trăiască în spiritualitatea central-europeană prin basmele pe care ea a fost cea dintâi care le-a spus: basmele cu Mama Gâscă.

Pentru a înfăptui acest impuls pedagogic, care s-a manifestat în fondarea de școli și universități publice, Carol cel Mare a adunat laolaltă oameni de știință, preoți și artiști din toată Europa. În aceste școli predarea li se făcea studenților nu numai în limba latină, dar și în limbile vernaculare. Alături de caligrafie și aritmetică, Carol cel Mare a acordat o atenție sporită și muzicii, în special cântului. Așadar, impulsul care a dus la fondarea de școli trebuie văzut ca avându-și originea în karma omenirii care a fundamentat mișcarea Școlii Waldorf. Deși acest impuls sincer, armonizator a venit din partea lui Carol cel Mare, în cadrul oamenilor de știință, al preoților și artiștilor din jurul său pot fi percepute două curente diferite.¹

Faptul că putem avea o privire clară asupra acestor două curente din jurul lui Carol cel Mare îl datorăm muncii de pionierat a lui Walter Johannes Stein. Ele devin evidente în cartea sa, intitulată *Secolul al IX-lea*. Unul dintre curente este orientat către creștinismul practicat de Biserica de la Roma, iar celălalt către creștinismul practicat în Irlanda. În secolul al VIII-lea, creștinătatea irlandeză păstra încă îndrumarea venită din cosmos și simțea impulsul lui Christos printr-o anumită percepție clarvăzătoare.

Emil Molt

Prin contrast, creștinismul practicat de Roma considera orice percepție clarvăzătoare ca fiind o amenințare pentru dezvoltarea rațiunii care începea să se manifeste. Îl vedem deci pe Carol cel Mare stând în centrul tensiunii crescânde dintre aceste două curente și cum, de-a lungul timpului, curentul de

tip roman îl va înnăbuși pe cel irlandez.

Să ne întoarcem însă la Carol cel Mare! În vremea sa, pentru un rege (încă nu devenise împărat), era o neobișnuită faptă de pionierat aceea de fonda școli publice deschise oamenilor de rând. Aceași caracteristică o regăsim și în ceea ce privește întemeierea de către Emil Molt a primei Școli Waldorf în orașul Stuttgart, Germania, în anul 1919. Așa cum în epoca carolingiană era ciudat ca un

Carol cel Mare la 26 de ani

rege să înființeze școli publice, la fel de neobișnuit era și la începutul secolului al XX-lea ca un patron și director de fabrică să fondeze o școală în care copii muncitorilor să fie educați alături de copii care proveneau din clase sociale superioare.

Carol cel Mare a primit impulsul din partea mamei sale Berta. Tatăl acesteia, și deci bunicul matern al lui Carol cel Mare, a fost Charibert de Laon. Această personalitate ascunde un important inițiat creștin. În saga germană a lui Flor și Blanche fleur, el este identificat ca fiind Flor, cel despre care Steiner a vorbit deschis: „Același suflet care a trăit în individualitatea Flor reapare în secolele al XIII-lea și al XIV-lea pentru a fonda o nouă școală mistică care să protejeze secretul christic în așa fel încât să corespundă Noii Ere. El a devenit întemeietorul Rosicrucianismului.”²

Acest întemeietor este cunoscut sub numele de Christian Rosenkreutz.

Berta, fiica lui Charibert de Laon, a purtat acest profund impuls creștin pe care l-a primit de la tatăl său. Acest impuls a determinat-o să-l îndemne pe fiul său să fondeze școli pentru oamenii de rând. Așa cum în secolul al VIII-lea, Christian Rosenkreutz a stat la temelia școlilor fondate de către Carol cel Mare, în același fel Steiner a stat la temelia primei Școli Waldorf întemeiată de către Emil Molt. Christian Rosenkreutz și Rudolf Steiner colaborează foarte strâns în lumea spirituală.

Carol cel Mare

Mișcarea Școlii Waldorf trebuie să conștientizeze legătura strânsă dintre acești doi mari inițiați creștini.

În autobiografia sa, Emil Molt relatează cum, în anii în care Fabrica Waldorf-Astoria a devenit o mare întreprindere, el și soția sa Berta l-au întâlnit pe Steiner și cum, ascultând o prelegere a acestuia despre Evanghelia după Ioan, au avut certitudinea că pot trăi pentru tot restul vieții cu ceea ce această ființă umană le spusese. Colaborarea dintre Emil Molt și Rudolf Steiner a devenit foarte strânsă în timpul Primului Război Mondial când Molt a încercat să facă cunoscut adevărul spiritual al motivelor războiului în cercurile militare. În anul 1917, Steiner a scris pentru prima dată despre constituția tripartită a ființei umane și, aproape simultan, s-a însuflețit mișcarea care promova ordinea socială tripartită în care Emil Molt a fost profund implicat.

Acesta este doar un rezumat care arată cum în această încarnare, Emil Molt a purtat în sufletul său destinul Europei. Întemeierea Mișcării Școlii Waldorf a încununat aceste intenții. Vechea karmă a devenit noua karmă prin fondarea primei Școli Waldorf.

Capitolul 2

PROBLEMA KARMEI ÎN MIȘCAREA ȘCOLII WALDORF

Imaginea ființei umane tripartite este sursa de inspirație a activității noastre pedagogice din Școala Waldorf. În prelegerile pe care le-a ținut pentru primii profesori Waldorf, Rudolf Steiner a pus în mod repetat accentul pe tripartiția ființei umane³. Această tripartiție poate fi direct experimentată în gândirea, simțirea și voința noastră. Pe lângă asta avem o tripartiție și în alcătuirea noastră fizică: suntem cap, trup și membre. În această alcătuire întreită, formată din trup, suflet și spirit găsim adevărata imagine a ființei umane. Diferențierea ființei umane în trup, suflet și spirit a dispărut din cultura europeană în secolul al IX-lea.

Distincția dintre suflet și spirit a fost abolită la Conciliul de la Constantinopol din anul 869. Din acel moment, Biserica a recunoscut numai că sufletul are anumite caracteristici spirituale. Asta a avut drept rezultat distorsionarea imaginii întreite a ființei umane într-un dualism format din trup și suflet, ducând la restrângerea libertății spirituale a omenirii. Acesta e motivul pentru care anul 869 poate fi văzut ca un punct

de cotitură în dezvoltarea vieții culturale europene. Menirea culturală a Școlii Waldorf este aceea de a restaura înfățișarea întreită a omenirii într-o manieră practică.

Secolul al IX-lea a debutat cu încoronarea lui Carol cel Mare, regele francilor, ca împăratul Carolus Magnus. Prin această acțiune, papa Leon al III-lea a pus bazele evenimentului care va avea loc în anul 869. Prin încoronarea lui Carol cel Mare, viața spirituală a Apusului Europei a fost plasată sub autoritatea papei. Relațiile dintre regatul franc și Biserica de la Roma fuseseră până în acel moment libere. Evoluția creștinătății pe teritoriul franc se situase întotdeauna sub influența spiritului celto-irlandez. La curtea lui Carol cel Mare, irlandezii ca și anglo-saxonii orientați către Irlanda fuseseră întotdeauna bine primiți.

Chiar și marele predicator Alcuin de York poate fi plasat în acest curent, alături de Waldo von Reichenau și Hugo de Tours.⁴

Herbert Hahn și Walter Johannes Stein, unii dintre primii profesori din Școala Waldorf, s-au simțit legați de aceste personaje din epoca carolingiană.⁵ În anul 804, când Alcuin, care a fost primul conducător al școlii de la Curtea lui Carol cel Mare, a murit, influența preoților și profesorilor care erau orientați către Biserica de la Roma a început să crească progresiv. Un rol important a jucat Einhard, biograful lui Carol cel Mare. În cartea sa intitulată *Vita Caroli Magni* (Viața lui Carol cel Mare), el a omis sistematic numele acelor profesori care lucrau mai mult în spiritul celto-irlandez.⁶

În curentul orientat către Biserica de la Roma, principiul organizării a devenit din ce în ce mai important, în timp ce curentul celto-irlandez dorea să păstreze autonomia spirituală a individului. Acesta din urmă a acordat o importanță extrem

de mare autonomie spirituale, în timp ce primul s-a plasat, d.p.d.v. spiritual, sub autoritatea papei.

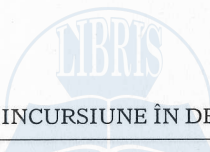
E important să facem o comparație între situația din acele vremuri și problemele curente din Școala Waldorf. Și în zilele noastre se pune problema autonomiei spirituale a profesorului în raport cu standardele stabilite de stat. Prin această comparație nu se dorește să se creeze o polaritate dacă ne dăm seama că și în secolul al IX-lea și în zilele noastre aceste curente au propria lor valoare și semnificație. Numai când un curent încearcă să domine pe celălalt atunci devine o problemă. Următorul citat din Noul Testament poate fi aplicat aici: „Când doi se întâlnesc în numele Meu, eu sunt în mijlocul lor”.

Așa cum am văzut, în secolul al IX-lea, în școala de la curtea carolingiană era greu să crezi o stare de echilibru pentru colaborarea într-un impuls spre reînnoirea educației. Că legătura dintre această școală și școlile Waldorf nu este chiar un concurs de împrejurări este confirmat de o remarcă făcută de Steiner către Walter Johannes Stein: „Profesorii sunt aristotelieni, iar elevii, saxoni din timpul lui Carol cel Mare”.⁷

Legătura dintre întemeierea primei Școli Waldorf și profesorii din jurul lui Carol cel Mare e confirmată și de alte indicații date de Steiner. De exemplu, se pare că lui Emil Molt i se întâmpla cu regularitate ca elevii de pe terenul de joacă să nu fie drăguți cu el. Mirat fiind, i-a cerut sfatul lui Steiner care i-a replicat cu următoarele cuvinte: „Ce vrei? Într-o altă viață ei au fost saxonii împotriva cărora, tu, ca Charlemagne, ai luptat mereu și care au fost uciși.” (Sursă: H.H.Schöffler.)

Pentru cine nu e familiarizat cu conflictele dintre Carol cel Mare și saxoni*, aceste cuvinte nu vor avea semnificația

* Notă: Carol cel Mare a purtat numeroase bătălii împotriva saxo-
nilor care îi amenințau constant imperiul (*n. tr. engl.*).

pe care trebuie să o fi avut pentru Emil Molt. Pentru a-i arăta fundalul karmic elevului său spiritual dedicat implicării în Școala Waldorf, Steiner s-a folosit de ceea ce se întâmplase cu mult timp înainte astfel încât acesta să fie complet eliberat.⁸ Nu pot confirma dacă Emil Molt a trăit sau nu deplin conștient legătura karmică cu Carol cel Mare. Și totuși, pentru un anumit număr dintre primii profesori de la școala din Stuttgart, aceasta a fost o realitate pe care au putut să o experimenteze.

Aceste exemple pot conduce la convingerea că legătura karmică dintre școala de la Curtea carolingiană și întemeierea Școlii Waldorf a fost pentru Steiner o realitate spirituală. Ar trebui totuși să menționăm că, aparent, el nu a vorbit public despre asta, însă a încercat să trezească în indivizii implicați o conștientizare a karmei lor.

Astfel, în jurul lui Carol cel Mare a avut loc o luptă pentru impunerea impulsului educațional care să dea formă vieții culturale a Europei din Evul Mediu târziu. D.p.d.v. exterior, curentul irlandez a pierdut. Datorită lui Steiner, știm însă că acest curent celto-irlandez a continuat să acționeze tainic drept curent creștin al Graalului.⁹ Dezvoltarea culturală exterioară era acum controlată de Roma. Prin încoronarea neașteptată ca împărat, Carol cel Mare a fost cel care a ajutat la pecetluirea acestui destin. El este, în parte, responsabil pentru evoluția care a avut ca rezultat în anul 869 negarea naturii tripartite a ființei umane. (Opiniile despre încoronare rămân împărțite. Părerea generală este că Charlemagne a realizat ceea ce plănuia papa numai în momentul în care a simțit coroana pe cap.)

Dincolo de această datorie karmică care, de altfel, nu își are originea într-o decizie conștientă, în Emil Molt care era patronul și directorul unei fabrici, a luat naștere dorința de a pune semințele pentru un impuls cultural care să ducă la restabilirea adevăratei imagini a omului: spirit, suflet și trup.